

Kommunstyrelsen (exkl. Åland)
Kommunala centralvalnämnden (exkl. Åland)

EUROPAPARLAMENTSVALET OCH KOMMUNALVALET 2004: De allmänna förhandsröstningsställena i kommunen m.m.

Europaparlamentsvalet förrättas söndagen den 13 juni 2004 (förhandsröstningen ordnas i hemlandet den 2-8 juni och utomlands den 2-5 juni) och kommunalvalet söndagen den 24 oktober 2004 (förhandsröstningen ordnas i hemlandet den 13-19 oktober och utomlands den 13-16 oktober).

På justitieministeriets valsidor på www.vaalit.fi finns ytterligare information om valen som förrättas under år 2004.

1. Fastställande av de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen

1.1. Allmänt

Fastställande av förhandsröstningsställena

Enligt 9 § vallagen (714/1998) fastställer kommunstyrelsen de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen. Detta innebär att varje kommun beslutar självständigt och efter eget gottfinnande hur många allmänna förhandsröstningsställen kommunen skall ha och var de skall placeras.

Kommunens valarrangemang skall syfta till att öka valdeltagandet och göra det lättare att rösta.

Kommunen kan ordna förhandsröstningen antingen i sina egna ämbetsverk (t.ex. kommunalhuset, biblioteken, skolor, samservicecentraler) eller andra lokaler den själv ordnat för detta ändamål eller genom att skaffa lokalerna av en annan tillförlitlig instans, t.ex. Posten Finland Abp:s postkontor i kommunen.

Vid fastställandet av de allmänna förhandsröstningsställena bör uppmärksamhet fästas vid följande omständigheter. Flera av dessa omständigheter nämns även i motiveringen för regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av vallagen 1/2002:

- 1) I kommunen skall i förhållande till antalet röstberättigade finnas tillräckligt med allmänna förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen så att de röstberättigade kan rösta utan något större besvär och utan att det skulle ta en onödigt lång tid.
- 2) Förhandsröstningsstället bör vara en plats som är lätt att hitta och som de röstberättigade gärna kommer till. Förhandsröstningen kan t.ex. ordnas på en sådan plats som medborgarna även i övrigt ofta besöker (t.ex. ett postkontor eller biblioteken).
- 3) Förhandsröstningsutrymmet skall vara tillräckligt stort, så att röstningen kan förrättas smidigt och tillförlitligt. I utrymmet skall kunna placeras ett tillräckligt antal punkter för granskning av identiteten och för givande av röstsedlar, röstningsbås samt mottagningspunkter för röstningen. Utrymmet skall vara så dimensionerat och ordnat, att det uppstår så lite rusning och köer som möjligt. Det skall finnas tillräckligt många valförrättare på varje förhandsröstningsställe.
- 4) Förhandsröstningsutrymmet skall vara så neutralt som möjligt beträffande ideologiska och ekonomiska sammankopplingar. Sålunda är det inte lämpligt att placera förhandsröstningsstället t.ex. i affärsföretag, religiösa ställen eller sådana föreningars utrymmen som är ideologiskt förbundna, om inte utrymmet även i övrigt används av den breda allmänheten. Också detta syftar till att säkerställa att de röstberättigade gärna kommer till förhandsröstningsstället.
- 5) Förhandsröstningsstället kan vara beläget på ett sådant ställe, t.ex. på kommunalhuset, på ett bibliotek eller postkontor, där det även finns annan verksamhet, som hör till platsens egentliga verksamhet. Då man anordnar förhandsröstning på ett sådant ställe skall man absolut sörja för att den egentliga verksamheten inte på något sätt får störa röstningen om den utövas i samma utrymme samtidigt som röstningen. Det rekommenderas också att man för röstningsförrättningen skall reservera ett eget rum eller motsvarande utrymme eller att man klart avskiljer ett skilt utrymme å ena sidan för röstningen och å andra sidan för annan verksamhet.
- 6) Uppmärksamhet bör fästas vid att handikappade och på annat sätt rörelsehindrade har goda möjligheter att rösta. I mån av möjlighet bör t.ex. parkeringsplats för handikappades fortskaffningsmedel reserveras i omedelbar närhet av röstningsstället och hjälp ordnas för handikappade både på röstningsstället och utanför det.
- 7) Till möbleringen av förhandsröstningsutrymmet hör åtminstone röstningsbåsen och valförrättarnas bord och/eller servicediskar samt vid behov även valurnorna. Om man vid förhandsröstningsstället använder ett rösträttsregister, skall där dessutom finnas behövliga adb-utrustning och datakommunikationsförbindelser.
- 8) Förhandsröstningen kan även anordnas t.ex. i en bokbuss eller motsvarande som under förhandsröstningsperioden rör sig inom kommunens område. Då man anordnar förhandsröstning på detta sätt bör det beaktas att de platser där bilen stannar är allmänna förhandsröstningsställen och besöksadressen samt de dagar och de tider då förhandsröstningsstället är öppet skall antecknas i Befolkningsregistercentralens register över röstningsställen på samma sätt som alla andra allmänna förhandsröstningsställen. Vid riksdagsvalet 2003 fanns dylika förhandsröstningsställen åtminstone i Suomussalmi, Kuhmo och Enare.

Förhandsröstningsställets öppettider

Enligt 47 § vallagen skall ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet vara öppet för förhandsröstning under sju dagar (den elfte till den femte dagen före valdagen), om inte något annat av särskilda skäl bestäms genom beslut av kommunstyrelsen. Som särskilt skäl skulle anses närmast att man bedömer att antalet förhandsröstande är litet i kommunen eller i en del av kommunen. I varje kommun skall det dock finnas minst ett allmänt förhandsröstningsställe som är öppet alla sju dagar. Det bör påpekas att huvudregeln är att förhandsröstningsstället är öppet under hela förhandsröstningsperioden. Ovan nämnda avvikande arrangemang kräver alltid ett väl motive rat särskilt skäl.

Enligt 48 vallagen skall kommunstyrelsen också fatta beslut om de dagliga öppettiderna för förhandsröstningsställena. Förhandsröstningsstället får dock inte vara öppet före klockan 8 eller efter klockan 20 på vardagar (på veckosluten får förhandsröstningsstället inte vara öppet före klockan 10 eller efter klockan 16).

1.2. Kommunens åtgärder i fråga om de allmänna förhandsröstningsställena vid valen som förrättas år 2004

Alla kommuner

Vid fastställandet av förhandsröstningsställena för valen under år 2004 kan det utgå från att kommunen använder samma förhandsröstningsställena som vid riksdagsvalet 2003 om arrangemangen fungerade bra och de röstberättigade var nöjda med dem. Kommunstyrelsen behöver inte fatta ett skilt beslut om förhandsröstningsställena vid valen som förrättas år 2004 om den använder samma förhandsröstningsställena och följer samma öppettider som vid riksdagsvalet. Om kommunen emellertid önskar att öka eller ändra antalet förhandsröstningsställena eller deras öppettider skall kommunstyrelsen fatta ett nytt beslut på samma sätt som vid riksdagsvalet.

Kommuner där Posten ställt postkontor tillförogande

Justitieministeriet och Posten Finland Abp ingick den 5 december 2003 ett ramavtal om förhandsröstning på Posten Finlands postkontor vid Europaparlamentsvalet och kommunalvalet år 2004. Enligt ramavtalet förbinder sig Posten Finland att ställa 291 postkontor till förfogande som förhandsröstningsställena i 168 kommuner. Dessa kommuner och antalet postkontor i dem anges i förteckningen i bilaga 1a. Enligt avtalet förbehåller sig Posten rätten att före den 30 mars 2004 göra ändringar i förteckningen över postkontor som ställs till förfogande vid kommunalvalet.

Justitieministeriets och Postens ramavtal gäller bara de kommuner (168 kommuner) där Posten har postkontor. Dessa kommuner har följaktligen följande möjligheter:

- kommunen ordnar förhandsröstning enbart i postkontoren,
- kommunen ordnar förhandsröstning enbart i kommunens ämbetsverk eller andra lokaler den själv ordnat för detta ändamål eller
- kommunen ordnar förhandsröstning i postkontoren och dessutom i ämbetsverken eller andra lokaler den själv ordnat för detta ändamål.

En kommun som beslutar använda postkontor som Posten ställer till förfogande behöver inte använda alla postkontor i kommunen utan kan välja vilka kontor den önskar använda.

Kommunen och Posten ingår ett avtal om användningen av postkontor som förhandsröstningsställen. Avtalet görs upp i enlighet med avtalsmodellen i bilaga 2. (Bilagan skickas bara till de kommuner där det finns postkontor).

I ramavtalet har justitieministeriet och Posten vidare fastställt den ersättning som kommunen skall betala Posten för dess service i samband med förhandsröstningen. Ersättningen består av a) en fast kommunvis fastställd ersättning och b) en ersättning som utgår från antalet röstande. De fasta ersättningarna och ersättningen enligt antalet röstande anges i bilaga 1a.

Förfarandet i kommuner där Posten har postkontor:

1. Kommunen har tid fram till slutet av februari 2004 att besluta om den skall använda postkontor eller inte. Postens lokala försäljningsperson kontaktar kommunen senast i början av januari och redogör närmare för vilka saker Posten och kommunen skall komma överens om.
2. Befolkningsregistercentralen skickar i januari 2004 till kommunen ett utdrag ur registret över röstningsställen som gäller Europaparlamentsvalet samt anvisningar om hur utdraget skall återsändas. Om det inte har skett några ändringar i förhandsröstningsställena eller deras öppettider återsänder kommunen det godkända utdraget till Befolkningsregistercentralen. Om kommunen vill ändra uppgifterna görs ändringarna i utdraget som sedan återsänds till Befolkningsregistercentralen. Utdraget skall återsändas till Befolkningsregistercentralen senast den 15 mars 2004.
3. Kommunen och Posten skall senast den 29 februari 2004 ingå ett avtal om förhandsröstning i postkontoren. Avtalet med Posten skall ingås av en behörig instans. Justitieministeriet behöver inte underrättas om att ett avtal har ingåtts, eftersom ministeriet får uppgift om ingångna avtal av Posten efter ovannämnda datum. Det bör uppmärksammas att ett avtalet gäller både Europaparlamentsvalet och kommunalvalet.
4. Efter att avtalet har ingåtts har kommunen fortfarande möjlighet att ta ställning till om den också skall ordna förhandsröstning vid Europaparlamentsvalet i sina ämbetsverk eller andra lokaler och inte bara i postkontoren. Det är dock sannolikt ändamålsenligast att kommunen fattar ett slutgiltigt beslut om förhandsröstningsställena vid Europaparlamentsvalet senast den 29 februari 2004.
5. Kommunstyrelsen skall senast den 5 mars 2004 fatta beslut enligt 9 § vallagen om kommunens allmänna förhandsröstningsställen, både postkontoren och kommunens ämbetsverk. I beslutet skall anges varje förhandsröstningsställes namn, besöksadress och dagliga öppettid. Kommunstyrelsen skall därefter se till att uppgifterna lämnas till Befolkningsregistercentralen senast den 15 mars 2004 på det sätt som centralen föreskriver (se åtgärd 2). Om förhandsröstningsställena är de samma som vid riksdagsvalet 2003 behöver kommunstyrelsen inte nödvändigtvis göra ett skilt beslut om saken. I detta fall återsänds det i åtgärd 2 nämnda utdraget till Befolkningsregistercentralen och avtalet med Posten ingås.
6. Befolkningsregistercentralen skall se till att de uppgifter som meddelats centralen före den 15 mars 2004 överförs till registret över röstningsställen i valdatasystemet, så att de uppgifter som finns i registret fredagen den 23 april 2004 är slut-

giltiga och inte längre kan ändras inför Europaparlamentsvalet 2004. Befolkningsregistercentralen kan vid behov be kommunen kontrollera uppgifterna i registret över röstningsställen före den 23 april 2004.

7. Kommunala centralvalnämnden förordnar senast den 30 mars 2004 valförrättare till kommunens allmänna förhandsröstningsställen. Till valförrättare i postkontoren förordnas de personer som Posten föreslår.
8. Förhandsröstningen vid Europaparlamentsvalet förrättas den 2-8.6.2004
9. Posten fakturerar de kommuner som använt postkontor och kommunerna betalar räkningarna inom utsatt tid.

Kommuner där Posten inte har ställt något postkontor till förfogande

I kommuner där Posten inte har ställt något postkontor till förfogande kan förhandsröstningen bara ordnas i kommunens egna ämbetsverk eller andra lokaler den själv ordnat för detta ändamål (t.ex. kommunalhuset, biblioteken, skolor, samservicecenter).

I dessa kommuner är förfarandet följande:

1. Befolkningsregistercentralen skickar i januari 2004 till kommunen ett utdrag ur registret över röstningsställen som gäller Europaparlamentsvalet samt anvisningar om hur utdraget skall återsändas. Om det inte har skett några ändringar i förhandsröstningsställena eller deras öppettider återsänder kommunen det godkända utdraget till Befolkningsregistercentralen. Om kommunen vill ändra uppgifterna görs ändringarna i utdraget som sedan återsänds till Befolkningsregistercentralen. Utdraget skall återsändas till Befolkningsregistercentralen senast den 15 mars 2004.
2. Kommunstyrelsen skall senast den 5 mars 2004 fatta beslut enligt 9 § vallagen om kommunens allmänna förhandsröstningsställen, både postkontoren och kommunens ämbetsverk. I beslutet skall anges varje förhandsröstningsställes namn, besöksadress och dagliga öppettid. Kommunstyrelsen skall därefter se till att uppgifterna lämnas till Befolkningsregistercentralen senast den 15 mars 2004 på det sätt som centralen föreskriver (se åtgärd 1). Om förhandsröstningsställena är de samma som vid riksdagsvalet 2003 behöver kommunstyrelsen inte nödvändigtvis göra ett skilt beslut om saken. I detta fall återsänds det i åtgärd 1 nämnda utdraget till Befolkningsregistercentralen.
3. Befolkningsregistercentralen skall se till att de uppgifter som meddelats centralen före den 15 mars 2004 överförs till registret över röstningsställen i valdatasystemet, så att de uppgifter som finns i registret fredagen den 23 april 2004 är slutgiltiga och inte längre kan ändras inför Europaparlamentsvalet 2004. Befolkningsregistercentralen kan vid behov be kommunen kontrollera uppgifterna i registret över röstningsställen före den 23 april 2004.
4. Kommunala centralvalnämnden förordnar senast den 30 mars 2004 valförrättare till kommunens allmänna förhandsröstningsställen.
5. Förhandsröstningen vid Europaparlamentsvalet förrättas den 2-8.6.2004.

2. Utbildning, valanvisningar och valmaterial

Justitieministeriet ordnar ingen utbildning inför Europaparlamentsvalet. Vid behov ger den kommunala centralvalnämnden valförrättarna, valbestyrelserna och valnämnderna den utbildning och handledning de behöver för att klara av sina uppgifter

Valdatasystemets testomgivning (skolningsversion) öppnas dock redan den 10 mars 2004. Justitieministeriet skickar valanvisningarna och bruksanvisningar för valdatasystemet till kommunerna i mitten av mars.

Det egentliga valmaterialet distribueras till kommunerna i april-maj. På uppdrag av justitieministeriet skickar Posten redan i januari till kommunerna sändlistan för valmaterial för kontroll.

Inför kommunalvalet ordnar justitieministeriet de traditionella kursdagarna i augusti 2004. Närmare upplysningar om kursdagarna meddelas senare.

3. Valdatasystemet

I likhet med riksdagsvalet 2003 kan alla kommuner använda valdatasystemet (VAT). Användningen av valdatasystemet är både frivilligt och avgiftsfritt. På uppdrag av justitieministeriet skickar TietoEnator senare närmare upplysningar om detta. Datakommunikationsanvisningen som fastställdes för riksdagsvalet 2003 (27.9.2002) gäller även för valen som förrättas under år 2004.

4. Valurnorna

Justitieministeriet ber att de kommunala centralvalnämnderna senast den 8 april 2004 meddelar

- antalet nya valurnor som behövs i kommunen och
- antalet extra valurnor som finns i kommunen.

Dessa uppgifter meddelas till Terttu Belgasem, per fax (09) 1606 7735 eller per e-post terttu.belgasem@om.fi.

På samma sätt som vid riksdagsvalet 2003 (JM:s brev 31.12.2002, <http://www.vaalit.fi/uploads/ptuuxzsud63.pdf>) kommer extra valurnor att tas i användning. Kommunala centralvalnämnder som har extra valurnor skall enligt justitieministeriets närmare anvisningar sända dem till sådana kommunala centralvalnämnder som inte har tillräckligt många urnor. Justitieministeriet står för kostnaderna för sändandet.

5. Engångsersättningen som betalas till kommunerna vid Euroapaparlamentsvalet

Engångsersättningen som justitieministeriet enligt 188 § vallagen betalar till kommunerna vid Europaparlamentsvalet betalas i juni-juli 2004. I förberedelserna utgås det från att ersättningen är 1,8 euro per röstberättigad, dock minst 2 100 euro. Ersättningens storlek kan emellertid fastställas först efter att statsbudgeten för nästa år har

godkänts. Närmare upplysningar om fastställandet och betalningen av ersättningen meddelas senare.

Vid kommunalval betalas ingen engångsersättning.

6. Övrigt

Den kommunala centralvalnämnden skall underrätta kommunstyrelsen om detta brev så att den vid behov skall kunna vidta nödvändiga åtgärder.

Ytterligare upplysningar i valfrågor lämnas på justitieministeriet av

- valdirektören Arto Jääskeläinen, tfn (09) 1606 7572,

arto.jaaskelainen@om.fi och

- regeringssekreterare Anu Laaksonen, tfn (09) 1606 7620,

anu.laaksonen@om.fi.

Justitieminister

Johannes Koskinen

Regeringssekreterare

Anu Laaksonen

BILAGOR:

1) Förteckning över kommuner där Posten ställt postkontor till förfogande. Förteckningen skickas enbart till de 262 kommuner där det inte finns postkontor.

1a) Förteckning över kommuner där Posten ställt postkontor till förfogande. Förteckningen skickas enbart till de 168 kommuner där det finns postkontor. Förteckningen innehåller prisuppgifter.

2) Modell för avtal mellan kommunen och Posten Finland Abp om förhandsröstning i postkontor vid Europaparlamentsvalet 2004. Bilagan skickas bara till de 168 kommuner där det finns postkontor.

3) Vissa bestämda tider i Europaparlamentsvalet den 13 juni 2004.

FÖR KÄNNEDOM:

Befolkningsregistercentralen (brevet och bilagorna 1 och 3)

Finlands Kommunförbund / lagfrågor (brevet och bilagorna 1 och 3)